

L'AMIC MARIÀ RIBAS I BERTRAN

Fa cosa de vint anys que em varen encarregar la redacció per a la *Gran Enciclopèdia Catalana* de la notícia biogràfica de l'amic Marià Ribas, la qual vaig haver de comprimir amb aquestes paraules.

Ribas i Bertran, Marià, (Mataró, 1902). Arqueòleg, historiador i dibuixant. Format a l'Escola d'Arts i Oficis de Mataró, es féu remarcar tot seguit per la seva habilitat en el dibuix i afecció a l'arqueologia, que li valgueren treballar en la restauració artística al Museu d'Art de Catalunya, al Servei de Monuments de la Diputació i al departament d'arqueologia de la Universitat de Barcelona. Amb tot, les seves recerques i treball se centren sobretot a Mataró, d'on és comisari d'excavacions arqueològiques i on ha dirigit el Museu d'Història i Arqueologia de la ciutat. És autor de nombroses publicacions il·lustrades amb multitud de plantes i dibuixos seus, que són un model d'exactitud i metodologia. Cal destacar: *Notes històriques de Mata* (1933); *Orígens i fets històrics de Mataró* (1934), reelaborada i editada de nou el 1964, després d'obtenir el Premi Iluro 1963; *El poblament d'Ilduro* (1952); *La vil·la romana de la Torre Llauder de Mataró* (1952); *El Maresme en els primers segles del Cristianisme* (1976) i *La vil·la romana de Figuera Major de Mataró* (1982). Obra aquesta última que vaig afegir a la segona edició de la *Gran Enciclopèdia* de 1988, i la primera edició era de l'any 1978.

Com és lògic, l'estil enciclopèdic m'obligava a la concisió i a evitar tota expansió personal, cosa que m'hauria estat fàcil perquè vaig treballar una dotzena d'anys al seu costat, al Servei de Catalogació i Restauració de Monuments de la Diputació de Barcelona i després m'uní una llarga amistat amb ell i els seus familiars, tot i l'allunyament físic que la vida em comportà. Fa poc més d'un any que encara el vaig veure a Mataró i vàrem intercanviar algunes impressions, tot i la dificultat de relació que la seva sordesa li ocasionava darrerament.

Podria dir moltes coses de l'amic Marià, sobretot de la infravaloració que feien d'ell alguns

Marià Ribas amb la seva muller a l'hipogeu de can Xammar de Mataró (1967?).
Fotografia Arxiu MCMM. Secció Arqueològica.

afectats per la «titulitis», que no li arribaven, ni per saber ni per bondat, a mitja altura. Era el funcionari modèlic que mai no es movia del seu racó i que feia els dibuixos i projectes que sovint firmaven o enriquien els treballs d'altres. També havia tingut la sort d'acompanyar-lo ocasionalment en les excavacions de Santa Maria del Mar de Barcelona i a Cabrera de Mataró, aquí amb el Dr. Eduard Junyent, de Vic. A part d'això, amb ell i família, havíem visitat L'Estany i altres llocs.

Marià Ribas era un autodidacte, però la seva afecció, estudis o lectures particulars i contacte amb grans mestres, com A. Duran i Sanpere, P. Bosch i Gimpera, J. Colomines, J. de C. Serra Ràfols, etc., li havien donat una experiència i una metodologia de la qual mancaven molts professionals del seu temps.

Intel·lectual, humil, bon company, treballador infatigable i moltes altres qualificacions, podrien enriquir la biografia de l'amic traspasat, que cloïa una vida plena de realitzacions amb una plàcida mort, a noranta-quatre anys, el dia 11 de setembre de 1996.

Antoni Pladevall i Font
Director de *Catalunya Romànica*,
membre de l'Institut d'Estudis Catalans i de la
Real Acadèmia de Bones Lletres de Barcelona